

DPSDbeyond: The font

Σκέψεις, παρατηρήσεις, συμπεράσματα

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο ολιγόωρο workshop εκείνου του Σαββάτου (12/11/2011) είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία 59 σχεδίων, ένα (ή και περισσότερα κατά περίπτωση) για κάθε αριθμό, πεζό ή κεφαλαίο γράμμα του ελληνικού αλφάβητου. Με μια πρώτη ματιά, τα 59 αυτά σχέδια δεν είχαν καμία σχέση μεταξύ τους (μα καμία όμως!) και ομολογώ πως η διαπίστωση αυτή με τρόμαξε (τουλάχιστον στην αρχή). Εντάξει, ο σκοπός και ο τρόπος με τον οποίο εξελίχθηκε η διαδικασία, η διάρκειά της, η έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας από τους παρευρισκόμενους και, εν τέλει, η ελλιπή περιγραφή του ζητούμενου δεν άφησαν περιθώρια για κάτι διαφορετικό. Εν προκειμένω, στόχος ήταν αφενός μια πρώτη επαφή με τον σχεδιασμό γραμμάτων, αφετέρου μια απόπειρα προσέγγισης του θέματος με συνεργατικό τρόπο. Οι περιορισμοί που τέθηκαν στην αρχή της διαδικασίας (monospaced γραμματοσειρά, ισόπαχη και χωρίς ακρέμονες) ήταν ομολογουμένως αρκετά γενικοί. Σίγουρα βοήθησαν ώστε τα πράγματα να μην ξεφύγουν πολύ (σχεδιαστικά μιλώντας) – αν και κρίνοντας εκ του αποτελέσματος, δεν κατάφεραν ούτε και αυτοί να λειτουργήσουν περιοριστικά (σε ορισμένες, λίγες, περιπτώσεις). Ωστόσο, μάλλον δεν ήταν αρκετοί ώστε τα τελικά προϊόντα να έχουν την απαραίτητη συνοχή που θα οδηγούσε σε ένα ομοιογενές σύνολο.

OK. Και τι κάνεις σε αυτή την περίπτωση; Πως διαχειρίζεσαι ένα τόσο ανομοιογενές σύνολο;

Οι επιλογές που έχεις είναι μάλλον 4:

1. Τα παρατάς αποδεχόμενος την αποτυχία του όλου εγχειρήματος.
2. Ακολουθείς πιστά τα προϊόντα των συμμετεχόντων, σχεδιάζοντας μια εξίσου ανομοιογενή, στα όρια της σχιζοφρένειας, γραμματοσειρά.
3. Προσπαθείς να ομαδοποιήσεις το διαθέσιμο υλικό, αναζητώντας κοινά μορφολογικά στοιχεία τα οποία θα σου επιτρέψουν να σχεδιάσεις ένα (σχετικά) ομοιογενές σύνολο γραμμάτων, απορρίπτοντας, και εν τέλει ξανασχεδιάζοντας τα σχέδια εκείνα που δεν ανήκουν σε καμία από τις προκύπτουσες ομάδες.
4. Δημιουργείς κάτι εντελώς καινούργιο, χρησιμοποιώντας το διαθέσιμο υλικό ως μια (εκ των πραγμάτων) ιδιαίτερα πλούσια πηγή ιδεών και σχεδιαστικών λύσεων.

Η τρίτη και η τέταρτη προσέγγιση θα μπορούσαν ενδεχομένως να μπορούν να λειτουργήσουν συνδυαστικά στην περίπτωση που ενώ υπάρχουν κοινά μορφολογικά χαρακτηριστικά και άρα μπορούν να δημιουργηθούν συνεπείς ως προς αυτά ομάδες γραμμάτων, η πρωτόλεια, ελλιπής, και σίγουρα, υποτυπώδης περιγραφή τους δεν σου επιτρέπει την χρήση των ίδιων των σχεδίων ως βάση για έναν λεπτομερή σχεδιασμό. Και άρα απαιτείται η ερμηνεία των σχεδιαστικών προτάσεων από την μεριά του τελικού σχεδιαστή για την δημιουργία ενός πρωτότυπου και εν τέλει λειτουργικού τελικού προϊόντος. Και αυτή ακριβώς ήταν η περίπτωση μας :-)

Για να δουλέψει αυτή η προσέγγιση ο τελικός σχεδιαστής οφείλει κατ' αρχήν να πάρει κάποιες καθοριστικές, αλλά αναπόφευκτα αυθαίρετες αποφάσεις. Οι αποφάσεις αυτές αφορούν, κατά κύριο λόγο, στην επιλογή εκείνων των γραμμάτων που θα καθορίσουν στο σύνολό του το ύφος του τελικού αποτελέσματος. Οι αποφάσεις αυτές δεν μπορεί παρά να είναι αυθαίρετες: διαφορετικές επιλογές θα οδηγούσαν με μαθηματική ακρίβεια σε διαφορετικές γραμματοσειρές. Σε καμία περίπτωση όμως δεν είναι τυχαίες. Καλώς ή κακώς, κάποιες σχεδιαστικές προτάσεις αναδύονται ως πιο «ισχυρές» από κάποιες άλλες. Είτε γιατί (α) η προτεινόμενη σχεδιαστική λύση είναι μορφολογικά ιδιαίτερη (όχι απαραίτητα καλή ή κακή), είτε γιατί (β) καταφέρνει να προτείνει πρωτόγνωρες, αλλά σαφώς καλύτερες λύσεις από τις μέχρι τώρα γνωστές. Σίγουρα η δεύτερη συνθήκη δεν συναντάται συχνά (θα ήταν μάλλον εντυπωσιακό αυτό να συμβεί σε μια περίπτωση όπως η δική μας). Η πρώτη συνθήκη από την άλλη, είναι (τολμώ να πω) σίγουρο ότι θα προκύψει σε μια συνεργατική σχεδιαστική περίπτωση. Και αυτό γιατί (ευτυχώς) ο καθένας από εμάς ερμηνεύει τους όποιους κανόνες και περιορισμούς με τον δικό του μοναδικό τρόπο: με την συνέπειά στην εφαρμογή τους κάποιος, με την συνέπειά στην αναίρεση τους κάποιος άλλος. Και αυτό για την περίπτωσή μας είναι ουσιαστικά θετικό.

Χωρίς να προσπαθώ να ερμηνεύσω με όρους ψυχολογίας τους λόγους για τους οποίους προέκυψαν οι εν λόγω ιδιαιτερότητες¹, αποδέχτηκα την ύπαρξή τους και (ξεπερνώντας τον αρχικό μου τρόπο για την διαχείρισή τους) αποφάσισα να χτίσω ολόκληρο το τελικό οικοδόμημα πάνω σε αυτές. Και για να γίνω πιο συγκεκριμένος, τα γράμματα τα οποία καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό τον χαρακτήρα της γραμματοσειράς DPSDbeyond ήταν τα κεφαλαία Ψ, Ο, Θ και (λιγότερο εμφανώς ίσως) το Μ και το Λ (το δεύτερο κυρίως για την παραλλαγή της γραμματοσειράς – βλ. pdf με τα ιδιαίτερα features της γραμματοσειράς). Τα γράμματα αυτά αποτέλεσαν το σημείο εκκίνησης. Και οι όποιες καθοριστικές αποφάσεις για την ανάπτυξη – σε επίπεδο λεπτομέρειας πλέον – των μορφολογικών χαρακτηριστικών του τελικού αποτελέσματος βασίστηκαν σε αυτά. Από το σημείο αυτό και έπειτα, πολλά γράμματα θυσιάστηκαν στο βωμό της συνέπειας στους νέο-θεσμοθετημένους κανόνες.

Τελικά: από τα 59 αρχικά σχέδια, 4 απορρίφθηκαν εξ' αρχής καθώς αδυνατούσαν να ακολουθήσουν ακόμη και τους αρχικούς περιορισμούς. Από τα υπολειπόμενα σχέδια, 29 (περίπου το 50%) χρησιμοποιήθηκαν σχεδόν αυτούσια – ωστόσο, όχι τόσο αυτές καθ' αυτές οι φόρμες τους όσο οι «σκελετοί» τους για τα αντίστοιχα γράμματα. Τα υπόλοιπα γράμματα² επανασχεδιάστηκαν (α) είτε για λόγους μορφολογικής συνέπειας, (β) είτε για την περαιτέρω (κάποιες στιγμές, δραματική) ενίσχυση του ιδιαίτερου χαρακτήρα που τα αρχικά επιλεγμένα

¹ ... αν και, για να υποστηρίξω την εμμονή μου με την συνεργατικότητα και την συμμετοχή, η ύπαρξη και μόνο διαφορετικών ψυχολογικών χαρακτηριστικών στους συμμετέχοντες σε ένα συνεργατικό/συμμετοχικό project συνδέεται τελεολογικά με την υψηλή δημιουργικότητα του τελικού αποτελέσματος – θυμάστε εκείνη την βαρετή διάλεξη της Παρασκευής...;-)

² ... καθώς και ολόκληρο το λατινικό αλφάβητο...

γράμματα (Ψ, Ο, Θ, Μ και Λ) ανέδειξαν, (γ) είτε για καθαρά πρακτικούς λόγους, κυριότερος από τους οποίους ήταν η ισορροπία στην διαστοιχείωση (spacing) των τελικών χαρακτήρων.

Ενδεικτικά παραθέτω μετά το τέλος του κειμένου ορισμένους από τους χαρακτήρες οι «σκελετοί» των οποίων αποτέλεσαν την βάση για τον σχεδιασμό των αντίστοιχων γραμμάτων.

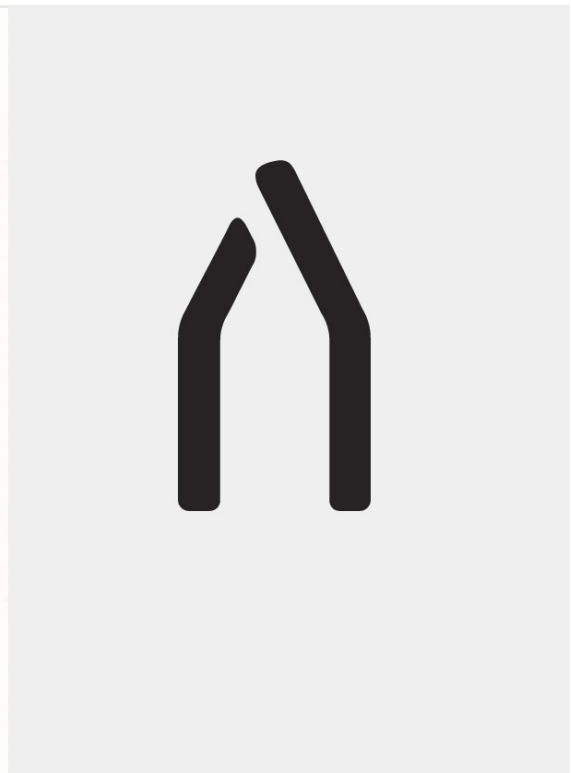
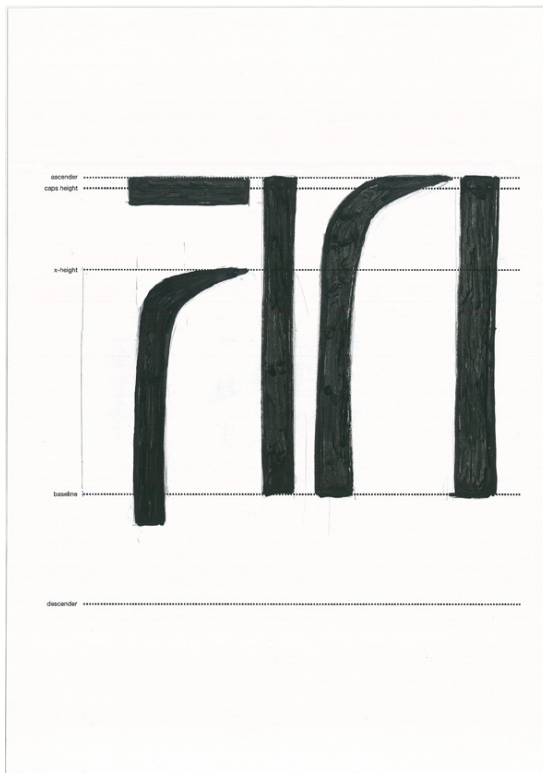
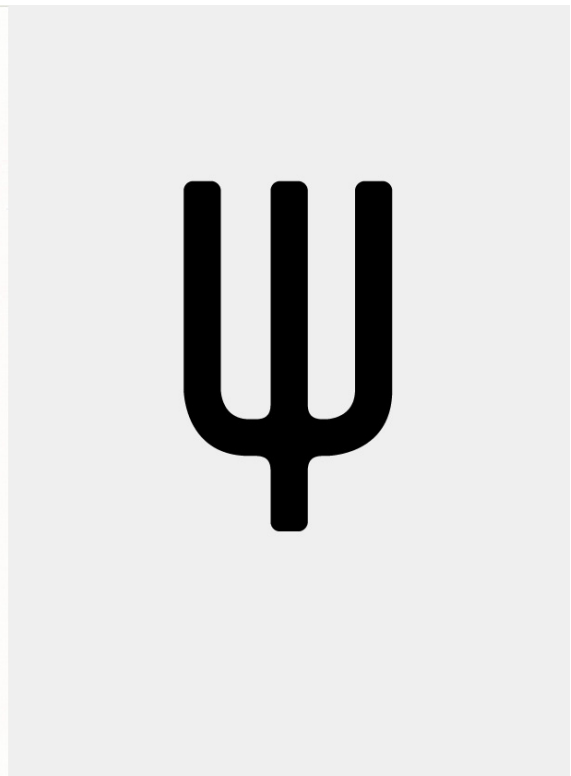
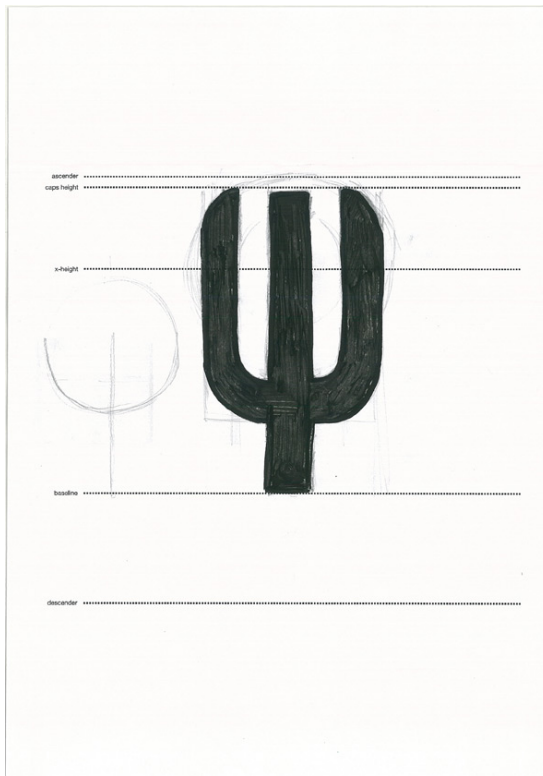
Οφείλω να επαναλάβω πως το τελικό αποτέλεσμα δεν είναι παρά μια ερμηνεία. Και θα δεχτώ την όποια κριτική για αυτήν την ερμηνεία και τις επιλογές πάνω στις οποίες βασίστηκε. Δεν γνωρίζω ποιες ήταν οι προσδοκίες σας από το τελικό αποτέλεσμα και αν η ολοκλήρωσή του τις συναντά ή δεν ανταποκρίνεται καθόλου σε αυτές. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένων των συνθηκών (και αν ζητάτε και την δική μου θέση) θεωρώ την όλη απόπειρα ιδιαίτερα πετυχημένη. Μιλώντας ως σχεδιαστής γραμματοσειρών, η πολυμορφία και ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο προσεγγίσατε ο καθένας τον/τους χαρακτήρα/ες που κλήθηκε να σχεδιάσει ήταν κάτι παραπάνω από ένα απλό βοήθημα. Ήταν μια σειρά από έτοιμες λύσεις οι οποίες έδωσαν στην όλη σχεδιαστική διαδικασία έναν απίστευτο (και πρωτόγνωρο για εμένα) ρυθμό. Κοινώς, μου έλυσαν τα χέρια επανηλειμμένα! Και αν με ρωτάτε για το ίδιο το τελικό αποτέλεσμα, τολμώ να δηλώσω ότι είναι από τις καλύτερες δουλειές μου :-)

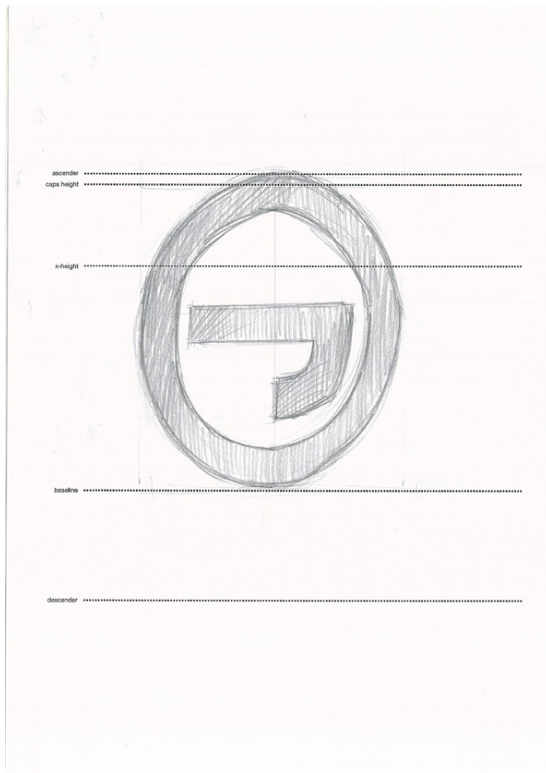
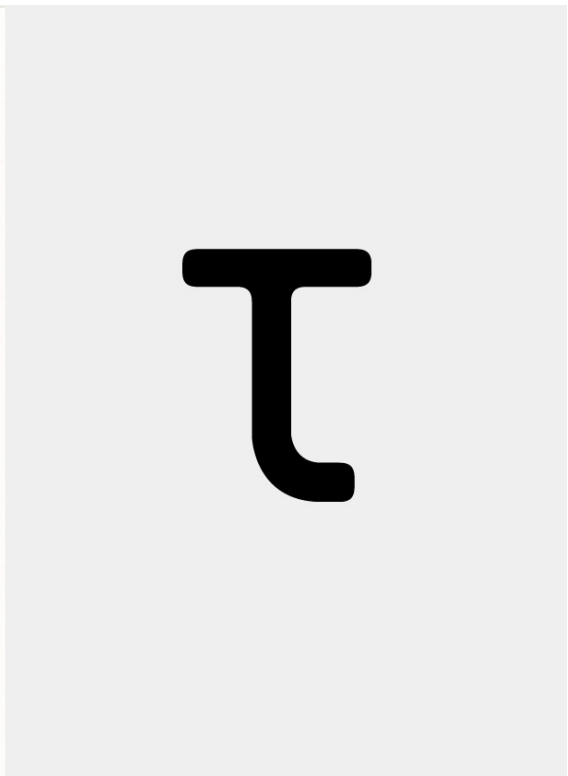
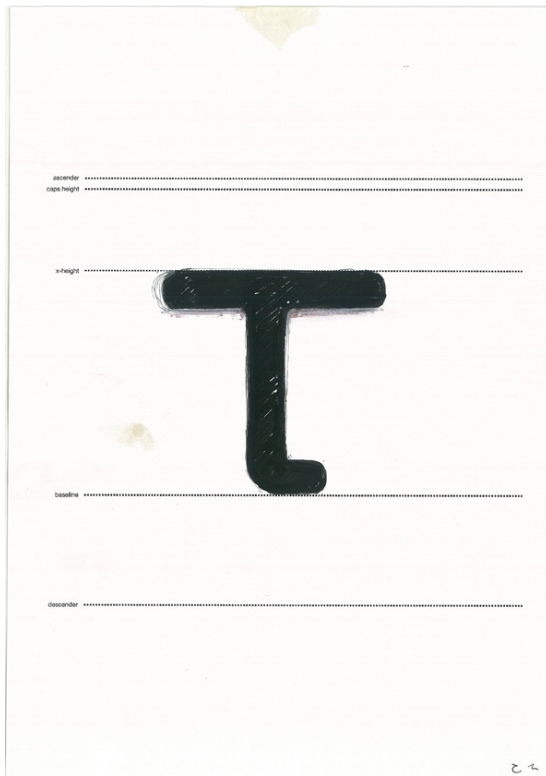
Ελπίζω να νιώσετε την γραμματοσειρά δική σας, όσο την νιώθω και εγώ δική μου. Ακόμη και αν δεν βλέπετε αυτούσια τα σχέδιά σας μέσα σε αυτήν, πιστέψτε με, η ουσία τους είναι εκεί...

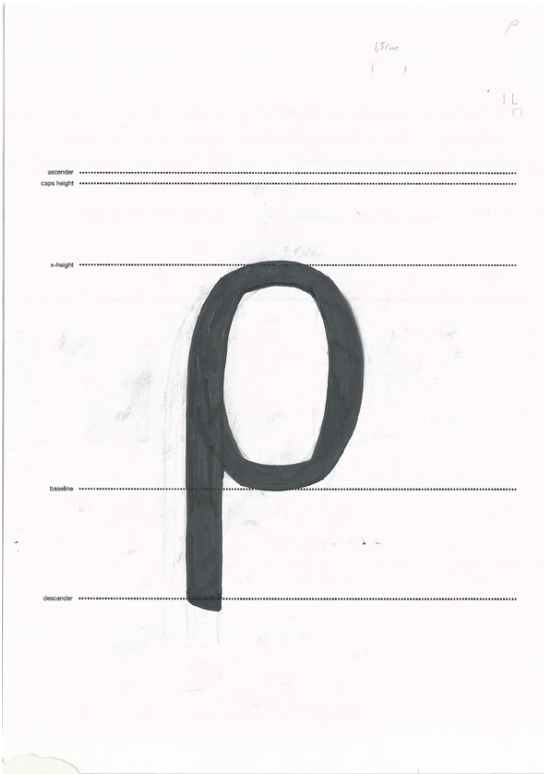
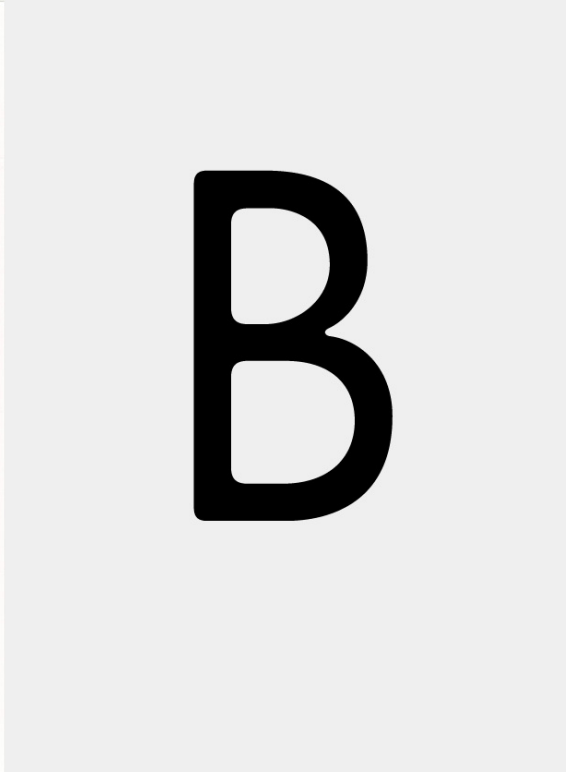
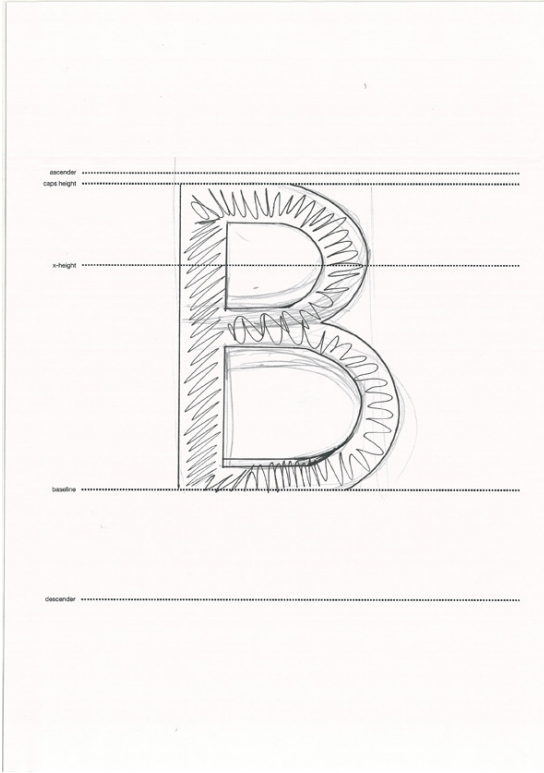
Καλορίζικη λοιπόν και σε καλή μεριά :-)

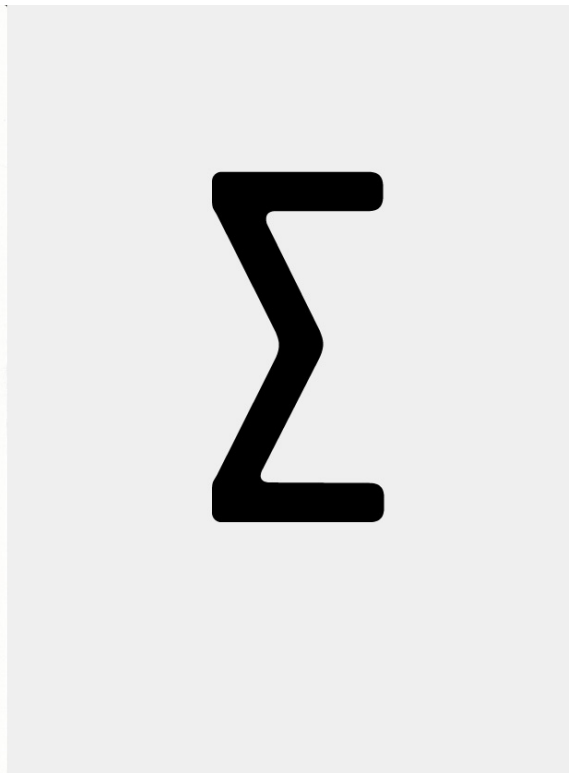
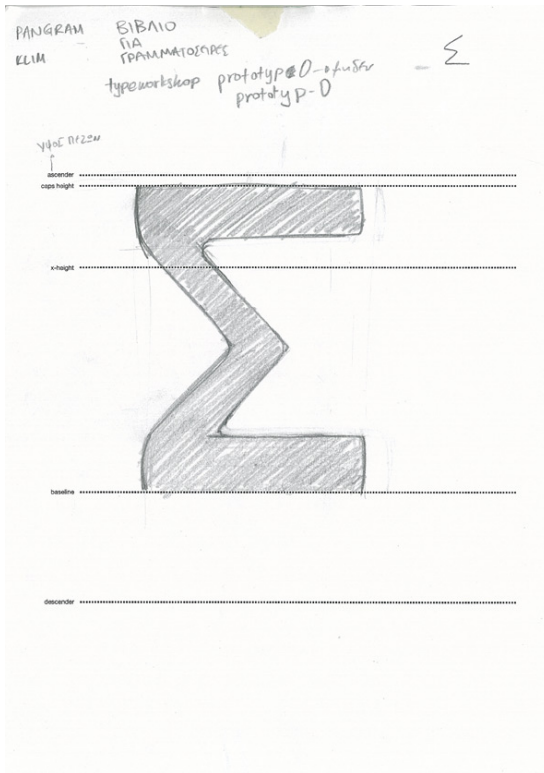
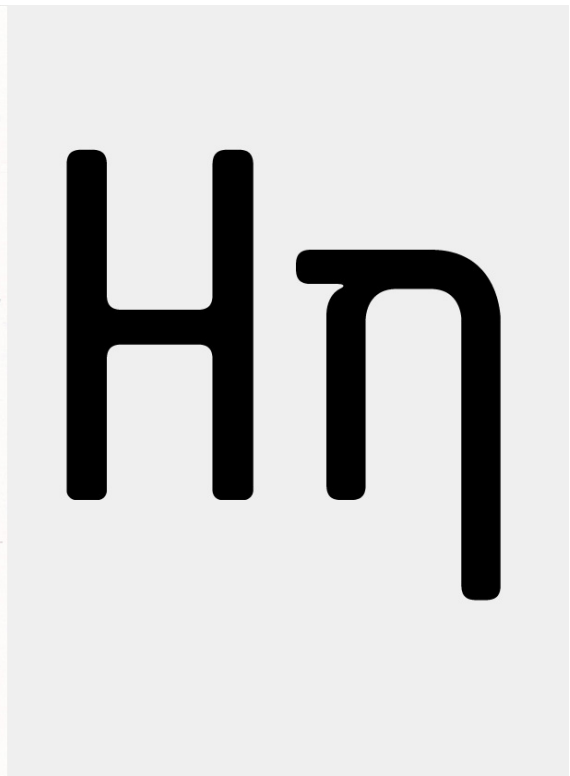
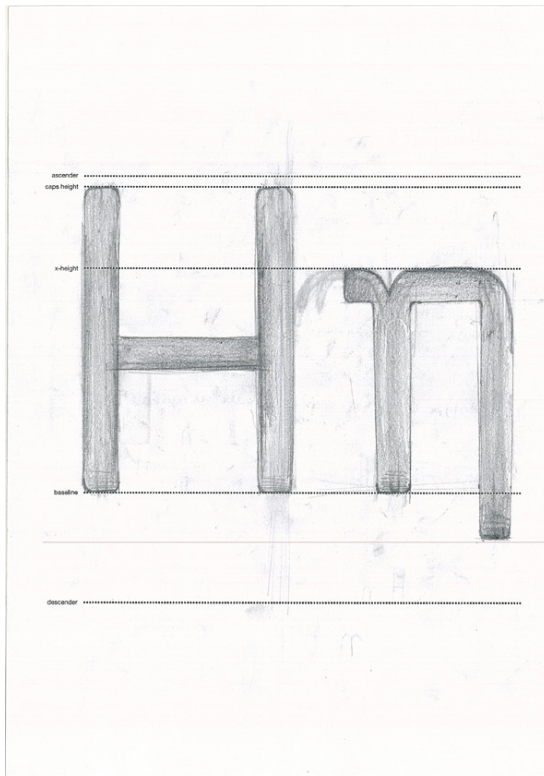
Εις το εναπασχεδιάζειν...

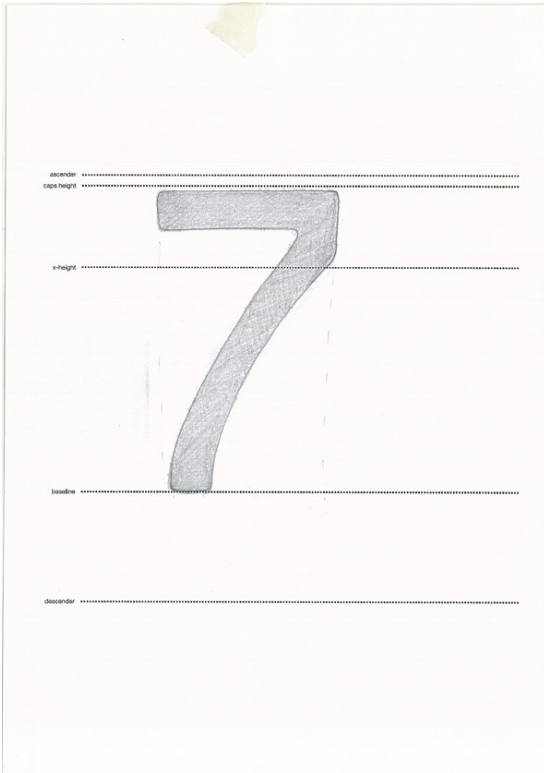
υγ. ρίξτε μια ματιά στο συνημμένο pdf για τον τρόπο χρήσης των πιο εξελιγμένων features της γραμματοσειράς. Το αφήνω σε εσάς να επιλέξετε το ύφος που ταιριάζει περισσότερο στην εκάστοτε δουλειά...

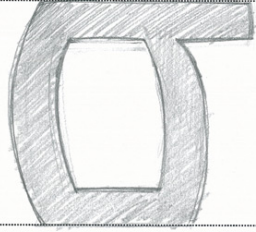

9

ascender
x-height
baseline
descender

ascender
caps height
baseline
descender

